

Pogłębione pytania o aktualne zagadnienia gospodarcze oraz wpływ wojny w Ukrainie na koniunkturę – oceny i oczekiwania

Aneks do publikacji „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2022 (czerwiec 2022)”.

Spis treści

Spis treści	1
Synteza	2
Wykres 1. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje	3
Wykres 2. Zaobserwowane negatywne skutki wojny w Ukrainie w ostatnim miesiącu	4
Wykres 3. Wpływ wojny na zatrudnienie pracowników z Ukrainy	5
Formularz bieżącej edycji badania.....	6
Uwagi metodologiczne	8

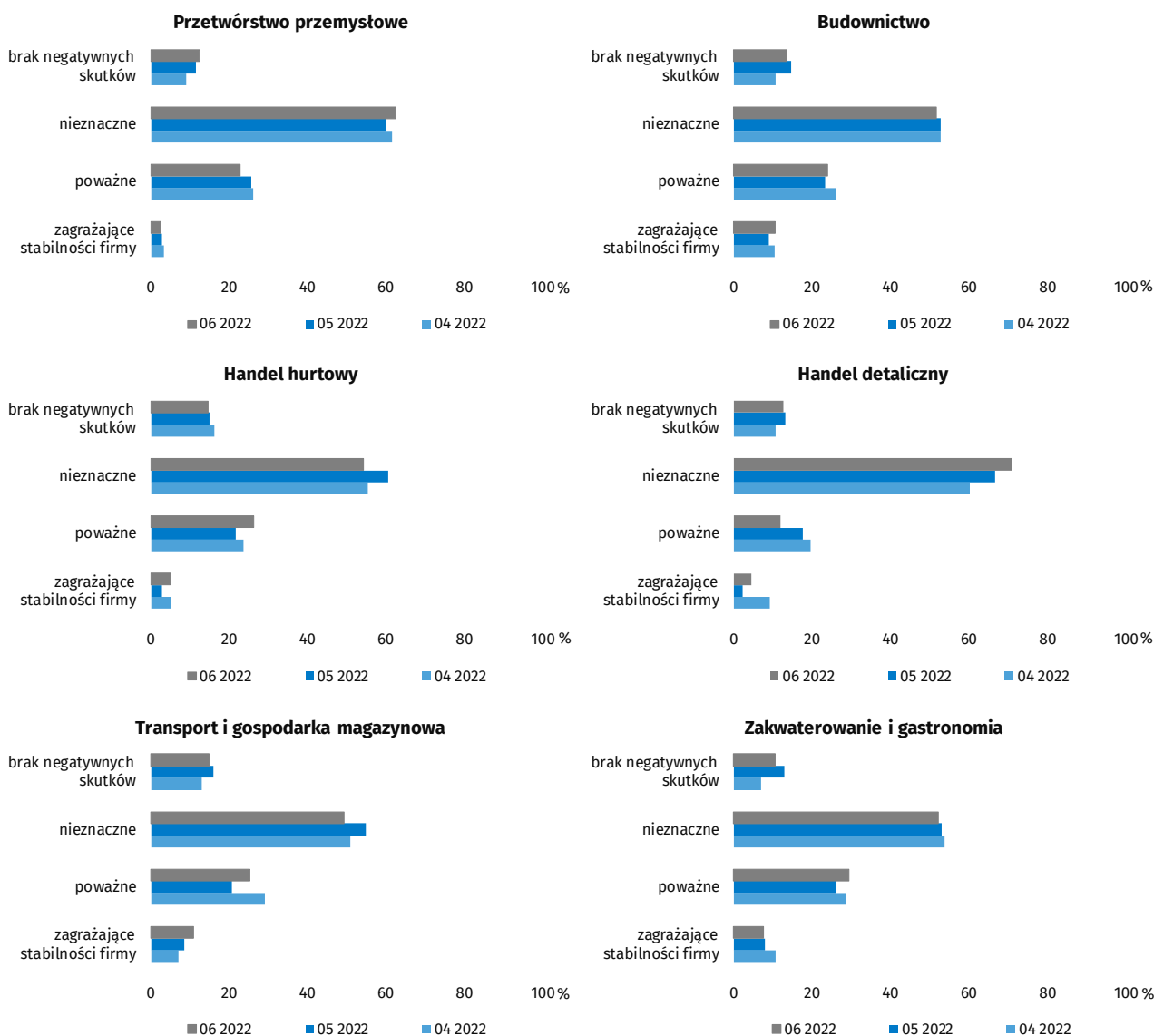
Synteza

W czerwcowym, rozszerzonym badaniu koniunktury, pytania dotyczyły dwóch zagadnień: negatywnych skutków wojny w Ukrainie oraz inwestycji. Ankietowane podmioty podkreślały szczególnie problem wzrostu cen/kosztów zarówno w kontekście skutków wojny w Ukrainie, jak i czynników ograniczających bieżące inwestycje. Na szczególne podkreślenie zasługują następujące procesy:

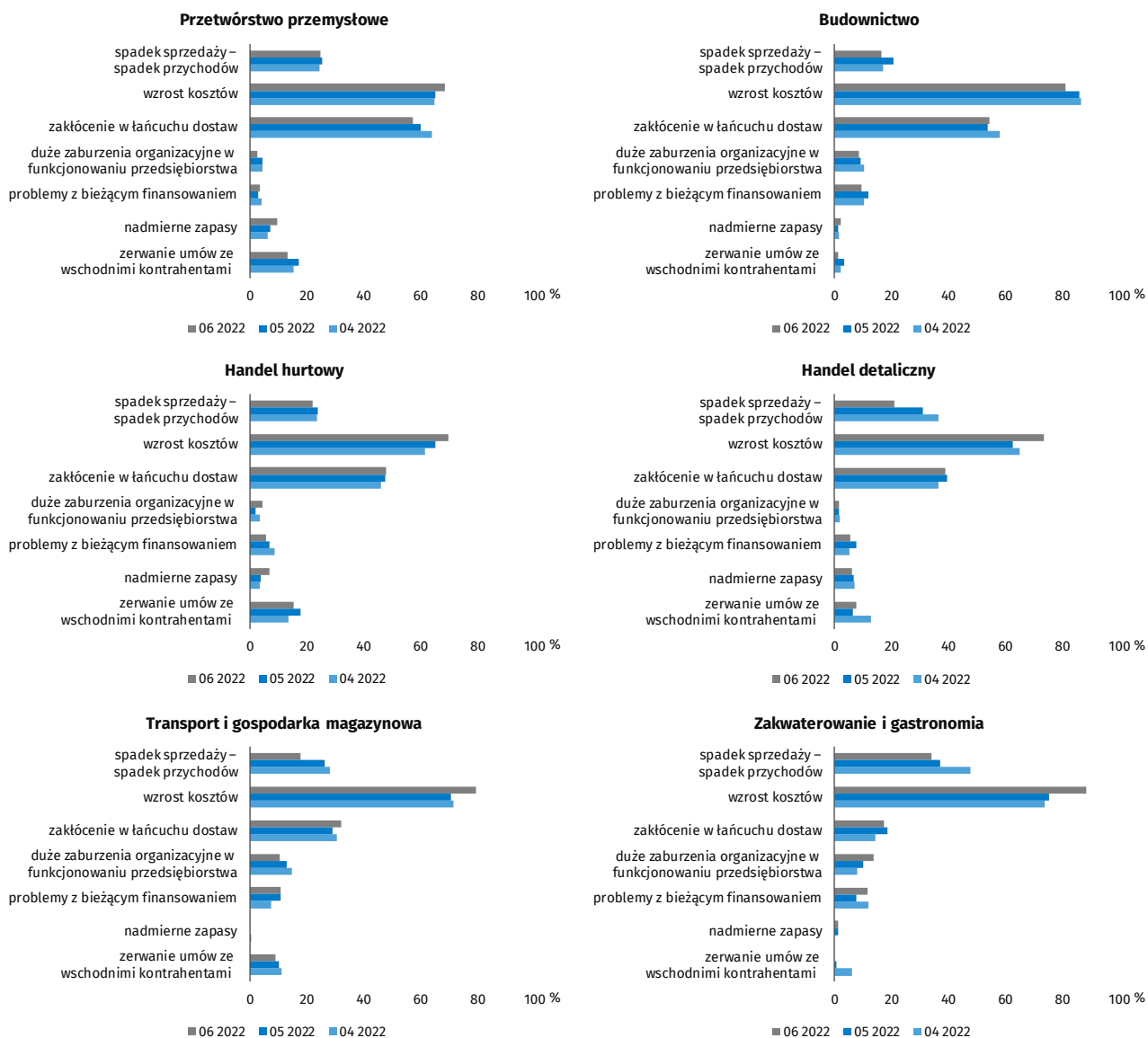
- **W czerwcowej edycji badania, podobnie jak przed miesiącem, większość podmiotów wskazywało na brak negatywnych skutków lub na nieznacznie negatywne skutki wojny w Ukrainie. Nadal jednak utrzymuje się dość znaczny odsetek firm wskazujących na poważne i zagrażające stabilności firmy negatywne konsekwencje trwającej wojny.** Wśród tych podmiotów, w porównaniu z majem, najbardziej znaczące pogorszenie sytuacji wystąpiło w przypadku podmiotów budowlanych o liczbie pracujących do 9 osób (wzrost wskazań na poważne i zagrażające stabilności firmy negatywne skutki wojny o 10,6 p.proc.).
- **Do najważniejszych, negatywnych skutków wojny w Ukrainie, podobnie jak miesiąc wcześniej, zaliczany był wzrost kosztów, a następnie w zależności od sektora gospodarki: zakłócenia w łańcuchu dostaw oraz spadek sprzedaży lub przychodów.** W porównaniu z poprzednim miesiącem wzrost wskazań na problem kosztów wystąpił szczególnie wśród jednostek handlu detalicznego z branży tekstylia, odzież, obuwie (wzrost o 25,4 p.proc.) oraz żywność (wzrost o 22,6 p.proc.). Kolejny miesiąc nasilają się problemy z zakłóceniami w łańcuchu dostaw, m.in. wśród jednostek handlu detalicznego z branży pojazdy samochodowe¹ (wzrost o 12,2 p.proc.).
- **W przypadku przedsiębiorstw zatrudniających obywateli z Ukrainy nastąpiły nieznaczne zmiany w odniesieniu do problemu odpływu lub napływu tych pracowników.** Na większy, w porównaniu z majem, odpływ pracowników z Ukrainy (suma odpowiedzi: odpływ nieznaczny i poważny) wskazały przede wszystkim podmioty handlu detalicznego zajmujące się sprzedażą żywności (wzrost wskazań o 13,8 p.proc.). Z kolei najbardziej znaczące zwiększenie napływu pracowników z Ukrainy (suma odpowiedzi: napływ nieznaczny i poważny) wystąpił w jednostkach handlu detalicznego z branży tekstylia, odzież, obuwie (wzrost wskazań o 15,7 p.proc.).
- **Ankietowane podmioty wskazywały najczęściej na utrzymanie poziomu inwestycji z ubiegłego roku. W porównaniu z kwietniem, kiedy zadawano ostatnio to pytanie, zmiany są nieznaczne, różne w zależności od sektora gospodarki.** Wzrost odsetka odpowiedzi wskazujących na spadek poziomu inwestycji (nieznaczny lub poważny) wystąpił szczególnie w przypadku jednostek budowlanych wykonujących roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (wzrost wskazań o 10,5 p.proc.). Zauważalne zwiększenie odsetka odpowiedzi wskazujących na wzrost poziomu inwestycji (nieznaczny lub poważny) notuje się w przypadku jednostek z sekcji zakwaterowanie i gastronomia (wzrost wskazań o 15,4 p.proc.).
- **Wśród czynników ograniczających inwestycje w bieżącym roku, najczęściej wymienianymi były wysoka inflacja, wysokie koszty realizacji inwestycji oraz niepewna sytuacja makroekonomiczna.** Wysoka inflacja najczęściej była wskazywana przez jednostki handlu detalicznego z branży tekstylia, odzież, obuwie (91,1% wskazań), a także przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących 250 i więcej osób (82,6%). Na problemy związane z wysokimi kosztami realizacji inwestycji wskazywały szczególnie jednostki handlu detalicznego z branży pojazdy samochodowe (71,8% wskazań), a także przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących od 10 do 49 osób (71,2%). Niepewna sytuacja makroekonomiczna była najczęściej wskazywana przez jednostki handlu detalicznego z branży tekstylia, odzież, obuwie (90,4%).

¹ Obejmuje jednostki należące wg PKD2007 do działu 45 sekcji G, prowadzące działalność z zakresu sprzedaży, naprawy i konserwacji pojazdów samochodowych.

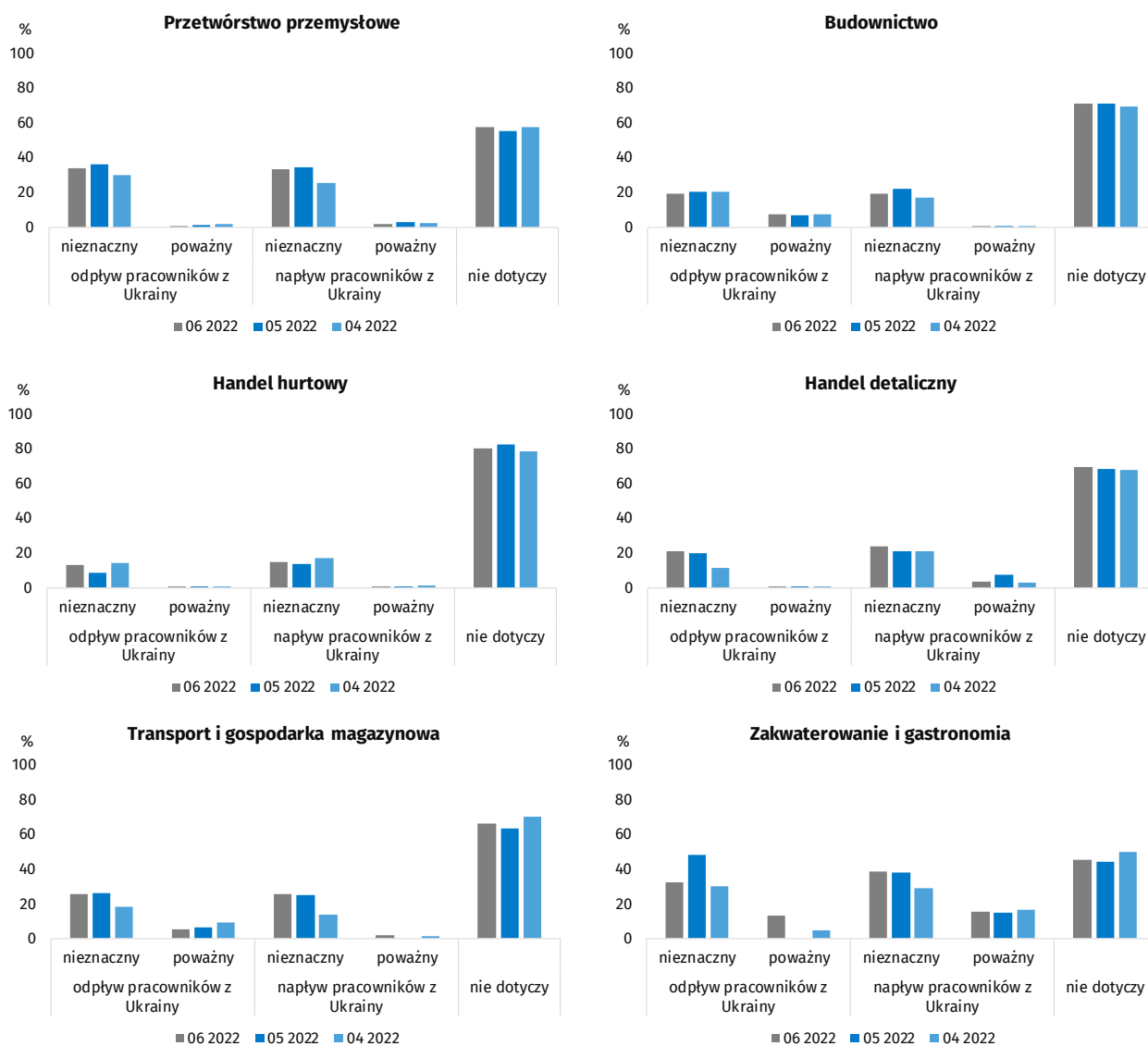
Wykres 1. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje

Wykres 2. Zaobserwowane negatywne skutki wojny w Ukrainie w ostatnim miesiącu

Wykres 3. Wpływ wojny na zatrudnienie pracowników z Ukrainy

Formularz bieżącej edycji badania

Pytania o wpływ wojny w Ukrainie

1. **Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje dla prowadzonej przez Państwa firmę działalności gospodarczej będą w bieżącym miesiącu:**

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. nieznaczące
2. poważne
3. zagrażające stabilności firmy
4. brak negatywnych skutków

2. **Z zaobserwowanych w ostatnim miesiącu negatywnych skutków wojny w Ukrainie najbardziej do Państwa firmy odnoszą się:**

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

1. spadek sprzedaży – spadek przychodów
2. wzrost kosztów
3. zakłócenie w łańcuchu dostaw
4. duże zaburzenia organizacyjne w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa
5. problemy z bieżącym finansowaniem
6. nadmierne zapasy
7. zerwanie umów ze wschodnimi kontrahentami

3. **Jeżeli w Państwa firmie są zatrudnieni pracownicy z Ukrainy, to czy w związku z wojną w Ukrainie zaobserwowali Państwo w ubiegłym miesiącu:**

Dopuszczalne jest równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” tj. odejście z pracy z powodu wojny oraz „napływ” tj. zatrudnienie nowych pracowników).

W przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”, proszę zaznaczyć odpowiedź „nie dotyczy”.

1. odpływ pracowników z Ukrainy
 - 1.1. nieznaczący
 - 1.2. poważny
2. napływ pracowników z Ukrainy
 - 2.1. nieznaczący
 - 2.2. poważny
3. nie dotyczy

Pytania o inwestycje

4. **Jakie są Państwa aktualne przewidywania, co do poziomu inwestycji Państwa firmy w 2022 r. w odniesieniu do inwestycji zrealizowanych w 2021 r. ?**

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

Jeżeli w poprzednim roku (2021) Państwa przedsiębiorstwo nie inwestowało i nie planuje inwestowania w bieżącym (2022), to proszę o zaznaczenie odpowiedzi „utrzymanie poziomu inwestycji”.

1. spadek poziomu inwestycji
 - 1.1. nieznaczący
 - 1.2. poważny
2. utrzymanie poziomu inwestycji
3. wzrost poziomu inwestycji
 - 3.1. nieznaczący
 - 3.2. poważny

5. Które z poniższych czynników w największym stopniu wpływają na ograniczenie skali inwestycji Państwa firmy w bieżącym roku

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

1. wysokie koszty realizacji inwestycji
2. trudności w pozyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania
3. długotrwałe procedury uzyskania zgody na inwestycje
4. problemy z zatrudnieniem pracowników
5. zerwane łańcuchy dostaw
6. wysoka inflacja
7. niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne
8. niepewna sytuacja makroekonomiczna
9. niedostateczny popyt na produkty/usługi oferowane przez firmę
10. firma nie odczuwa ograniczeń

Uwagi metodologiczne

Do badania koniunktury gospodarczej – od badania za kwiecień 2020 r. – dołączany jest dodatkowy moduł. Uzyskane dane dostarczają – równoległe z wynikami standardowej części badania – bieżących ocen skutków wojny w Ukrainie dla przedsiębiorstw oraz innych pogłębionych informacji o aktualnych zagadnieniach gospodarczych.

Z uwagi na skalę przeprowadzanego badania, jego tematykę i szczegółowość, badanie jest źródłem szybkiej i szerokiej informacji m.in. o wpływie wojny w Ukrainie na przedsiębiorstwa w Polsce.

Moduł skierowano – na zasadzie dobrowolności – do szerokiej grupy przedsiębiorstw, obejmującej większość sektorów polskiej gospodarki i sekcji PKD, ok. 17,5 tys. w prezentowanych obszarach.

Poniższy Aneks przedstawia poszerzoną, w odniesieniu do Informacji sygnałnej, analizę wyników wraz z dodatkowymi wyjaśnieniami metodologicznymi.

Część pytań w dodatkowym module jest niezmienna. Wprowadzane są jednak modyfikacje w celu dostosowania go do aktualnej sytuacji i podstawowych wyzwań, przed jakimi stoją przedsiębiorstwa, a część pytań ma charakter rotacyjny (w cyklu kwartalnym), co pozwala rozszerzyć zakres poruszanych w badaniu zagadnień.

Pytania mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy. Do tej pory respondenci pytani byli m.in. o: pracowników, plany inwestycyjne, popyt i podaż, okres przetrwania przedsiębiorstwa w aktualnej sytuacji, korzystanie z pomocy i ułatwień w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej, wpływ pandemii COVID-19 na koniunkturę. W kwietniu 2022 r. do istniejącego bloku pytań zostały dodane pytania odnoszące się do skutków wojny w Ukrainie, natomiast ze zbioru pytań na czerwiec usunięto te dotyczące wpływu pandemii COVID-19.

Dodatkowy moduł został podzielony na dwie sekcje – pytań dotyczących wpływu wojny w Ukrainie na koniunkturę gospodarczą oraz pytań odnoszących się do inwestycji. W przypadku pytania o pracowników z Ukrainy dopuszczalne było równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” i „napływ”), w związku z tym suma wariantów może przekroczyć 100%. Odpowiedź „nie dotyczy” zaznaczana była w przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”. Przy interpretacji pytań o charakterze ilościowym, należy mieć na uwadze fakt, że są one zadawane w ramach badania ankietowego koniunktury gospodarczej i należy interpretować je zgodnie z charakterem tego badania.

W bieżącej edycji badania, we wszystkich pytaniach prezentowany jest procent odpowiedzi respondentów na dany wariant. Dane zostały zagregowane zgodnie z metodologią agregacji (ważenia) stosowaną standardowo w badaniu koniunktury gospodarczej, por. „Zeszyt metodologiczny: Badanie koniunktury gospodarczej”.

Dotychczas prezentowane w Aneksie dane w formie tabelarycznej zostały przeniesione do baz Excela dołączanych do tego opracowania.

Badanie jest przeprowadzane w okresie od 1 do 10 dnia każdego miesiąca.